

Het lijkt niet zo, het is zo: corpsmeisjes zijn schor. Hees. Ze krassen erop los. Waarom eigenlijk? En waarom de jongens niet?

Door Haroon Ali

Piep throat

Meestal hees, vaak schor, altijd luid. Ze opereren in grote groepen. Als ze niet op de sociëteit zijn, nestelen ze zich in de grootstedelijke bruine kroeg, vaak tot ergernis van anderen. Hoe komen corpsmeisjes aan hun kenmerkende stemgeluid? En is die rauwe stem een statussymbool van een bevoorrechte groep, een *badge of honour*? Het corps is immers een besloten vereniging met een sterke hiërarchie, ondoorgroondelijke regels, een eigen vocabulaire en een eigen accent (Goois).

'Ik zie veel stemproblemen bij studerende vrouwen van begin twintig', zegt Rico Rinkel, kno-arts bij het VUmc in Amsterdam. 'Ik kan niet bewijzen dat het door het verenigingsleven komt, daar vragen we niet standaard naar, maar het is een herkenbare populatie. Ze zijn hees na het stappen of hebben helemaal geen stem als ze opstaan.' Ook logopedist Marjan Oosterbaan, die werkt in studentenstad Delft, krijgt veel schorre dames op gesprek. 'Soms wel vier per week.'

Corpsmeisjes hebben veel meer last van heesheid dan hun mannelijke clubgenoten, zegt arts Rinkel. 'De bouw van het vrouwelijk strottenhoofd is anders. Ook zijn de stembanden van vrouwen kwetsbaarder, omdat ze korter zijn en anders bewegen.' Is het voor vrouwen ook niet moeilijker veel volume te produceren, omdat ze een hogere stem hebben? Rinkel: 'De toon is een afgeleide van die andere bouw, dat kun je niet los van elkaar zien.'

Volgens de kno-arts zijn drie factoren funest voor de stem: alcohol drinken, roken of vaak in rokerige omgevingen zijn, en jezelf overschreeuwen in drukke situaties.

Heiltje (50) zat in de jaren tachtig bij Minerva in Leiden, de oudste studentenvereniging van Nederland. Ze heeft een diepe, volwassen vrouwenstem, maar is lang niet meer zo hees als tijdens haar hoogtijdagen bij Minerva. 'Je komt binnen bij een sociëteit van drieduizend mensen en moet met je jaarclub van twintig meiden opvallen in de massa. Je wilt dat jouw club het leukste is, dus je gaat andere jaarclubs uitdagen met liederen, lawaai, flauwe grappen en stoerdoenerij. Je fokt elkaar constant op. En als er drank ingaat, wordt het allemaal nog luidruchtiger.'

'Mijn typische corpsgeluid kwam niet eens

door schreeuwen, maar door hard praten', zegt Meike (26, niet haar echte naam) die bij Vindicat atque Polit in Groningen zat. 'Je wilt niet weten hoeveel herrie er op een doorde-weekse avond tijdens het eten werd gemaakt. Je moest echt vechten om je zegje te kunnen doen, want iedereen wil elkaar overtroeven met grappige verhalen.' Isabel (30), die bij het Amsterdamsch Studenten Corps en de Amsterdamsche Vrouwelijke Studenten Vereniging (A.S.C./A.V.S.V.) zat, huurde daarom een ruimte af als ze met haar dispuut een groot diner had. 'Je kunt niet verwachten dat een heel restaurant stil is, omdat wij een lied willen zingen.'

Leuke bijkomstigheid: Isabel hoorde dat mannen een hese stem wel sexy vinden. 'Het zou kunnen dat meisjes die heesheid uitbuiten om bij jongens in de smaak te vallen.' Beïnvloedingsdeskundige Pacelle van Goethem deed aan de Radboud Universiteit Nijmegen en het Universitair Medisch Centrum Groningen onderzoek naar heesheid. 'Mensen met een hese stem ervaren we als boeiend', zei ze in juli 2014 in *Psychologie Magazine*. 'Extreem hees, zeker bij vrouwen, beschouwen we als sexy.'

In tegenstelling tot bijvoorbeeld een tennisclub of schaakvereniging wordt de hiërarchie niet bepaald door meetbare prestaties. 'Gangmakers staan daar hoog in de pikorde', zegt socioloog René Veenstra, die verbonden is aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij doet onder meer onderzoek naar groepsprocessen en populariteit. 'Populariteit kun je niet kopiëren, maar je kunt wel meeschreeuwen, stevig drinken en net zo stoer doen om op te vallen bij de rest.'

Wat doet een actief studentenleven precies met de stembanden? 'Door roken en drinken kan er oedeem op de slijmvliezen komen', zegt kno-arts Rinkel. 'Dat is een vochtophoping, een soort blaas. Als je blijft doorpraten, kun je de slijmvliezen nog erger beschadigen. Dan kun je knobbels, poliepen of littekens op je stembanden krijgen. Die blaas wordt dan een soort eelt - en de heesheid permanent.' Hoe eerder je ingrijpt, hoe beter. 'Rust geeft meestal al veel verbetering. Logopedie kan ook helpen.'

Als een meisje haar stem in de basis verkeerd gebruikt, gaat logopedist Oosterbaan aan de slag. 'Ten eerste moet je een actieve houding hebben, dus niet hangen. Houd je hals recht en de schouders ontspan-

nen. Studenten zitten vaak scheef met één bil op een kroegtafel te praten of onderuitgezakt in het studentenhuis. Het is natuurlijk millimeterwerk, maar als je scheef staat, probeert je lichaam dat te corrigeren en span je spieren aan die ontspannen zouden moeten blijven.'

Dan de ademhaling. 'Voor een spreekstem is een lage ademhaling het beste, dus vanuit de buik en niet vanuit de borst. Tijdens de slaap is de ademhaling ook laag, dan gaat je buik omhoog bij het inademen en veert hij terug bij het uitademen.' Een derde punt dat je volgens Oosterbaan niet mag vergeten, is articulatie. 'Als je a zegt: doe je mond wijd open. Mensen die hun kaken op elkaar klemmen, moeten meer moeite doen om zich verstaanbaar te maken. Dat is nergens voor nodig.'

Volgens Oosterbaan moet je vóór in je mond praten. Mensen met een zogenaamde aardappel in hun keel praten achter in hun keel en duwen zo het strottenhoofd naar beneden. 'Als je geforceerd een andere stem en klankkleur nadoet, knijp je met je keel en ontstaat er onnodig veel druk.'

Dat een hese of ontbrekende stem vervelend kan zijn, bevestigen de ex-studentes. Meike kan zich het knijpende gevoel in haar keel herinneren. 'Ik baalde ontzettend als ik me weer eens niet normaal verstaanbaar kon maken.' Bovendien had ze niet door hoe hard ze was gaan praten, tot ze bij haar ouders op bezoek ging. 'Als ik enthousiast met mijn zusje aan het tetteren was, legde mijn moeder constant haar wijsvinger sussend op haar lippen. Irritant, maar tekenend voor de verandering van mijn stem.'

In haar zes jaar bij Minerva - ze ziet haar jaarclub nog elke maand - werd ook Heiltje geregeld wakker met een schorre stem. Maar

Mensen met een aardappel in hun keel praten achter in hun keel en duwen zo het strottenhoofd naar beneden

er was altijd een nieuwe reden om te feesten. 'Als het bestuur opstapte, ging je drie dagen achter elkaar door. Ik heb zelf ook een jaar in het bestuur gezeten, toen was ik permanent schor.' Dat ze haar stembanden geweld aandeed, besepte ze niet. 'Hooft erbij, dacht ik, gaat wel over. Ik slikte vaak keelsnoepjes, maar ik was nauwelijks ziek.'

Volgens Heiltje waren stemproblemen binnen het corps totaal geen issue. 'Terwijl je het wel te horen kreeg als je te dik was geworden van de drank.' Toch zag Heiltje veel clubgenoten met steeds ernstiger stemklachten. 'Die mochten dan een week niet praten en moesten alles opschrijven, heel onhandig.' Als de Amsterdamse Isabel weer eens last had van haar stem, deed ze stemoefeningen onder de douche. 'Die had ik als kind van de logopedist geleerd. Ik deed alsof ik gaapte, ging met mijn stem van laag naar hoog en wilde ook wel eens zoemen' - nee, ze durft het niet voor te doen.

Binnen het corps lijken stemproblemen triviaal, maar bij studie of bijbaan leveren ze volgens Heiltje, Meike en Isabel veel problemen op. Een doorleefde damesstem wordt door de buitenwereld meestal geassocieerd met zuipen, paffen en slaaptkort. 'Het kan je academische imago aantasten', zegt logopedist Oosterbaan. 'Bij een presentatie is stemgebruik erg belangrijk. Als je onverstaanbaar bent omdat je zit te schrapen of kuchen, leidt dat af van de inhoud en kun je zelfs een lager cijfer krijgen.'

Wat als je nog een paar jaar corpsleven hebt te gaan en nu al vaak hees bent? Het devies: weinig alcohol, koffie en sigaretten, veel vocht drinken en zo min mogelijk schreeuwen. Oosterbaan: 'Niet fluisteren, omdat je dan de stembanden niet laat sluiten. En niet kuchen of schrapen - dat is net alsof je met schuurpapier over je handen wrijft.'

Hoewel Heiltje, Meike en Isabel alle drie een diepe stem hebben, zijn hun stemproblemen zo goed als voorbij. Isabel ging zich op een gegeven moment meer op haar vioolspelen en studie richten. Ook Heiltje besepte na een paar jaar 'lawaai maken' dat ze aan de bak moest en punten moest halen. En Meike? 'Ik denk dat ik meer rust heb gevonden en mensen nu naar me laat luisteren, in plaats van ze te dwingen.'

Studenten op campus Woudestein, Erasmus Universiteit Rotterdam.

Foto Otto Snoek

Schreeuwlelijk

Socioloog René Veenstra zegt dat veel zuipen en schreeuwen geen garantie zijn voor populariteit binnen het studentencorps. 'Invloedrijke figuren staan niet alleen maar op de voorgrond. Ze zien er vaak ook leuk uit en zijn sportief. Ze weten én een feestje te

bouwen én goed te presteren. Het zijn mensen op wie je kunt bouwen. Je komt er niet door alleen een schreeuwlelijk te zijn en jezelf klem te zuipen. De mensen die dat doen en verder niks presteren, worden vaak gezien als losers.'

